

VERSO
OHJELMA

VERSO- OHJELMAN VUOSIKATSAUS 2025

Sovittelutaitoja ja kohtaamisen kulttuuria
kasvatus- ja oppimisyhteisöissä

"Se oli ilon paikka!"
(lapsi kommentoi
sovittelua)

VERSO-ohjelman vuosikatsaus 2025

SISÄLLYS

- Keitä olemme?
- Mitä teemme?
- Mitä tavoittelemme?
- Keitä saamme kohdata?
- Mikä restoratiivisuus?
- Kohtaamisen kulttuuri
 - Lapsen kokemuksen huomioiminen
 - Turvallisuuden kokemus
 - Sosiaalisten taitojen oppiminen
 - Kuulluksi tuleminen
 - Opitut taidot näkyvät arjessa
- Toteutuuko restoratiivisuus?
- Yhteenveto
- Katse tulevaan
- Kiitokset kuuluvat

VERSO

OHJELMA

KEITÄ OLEMME?

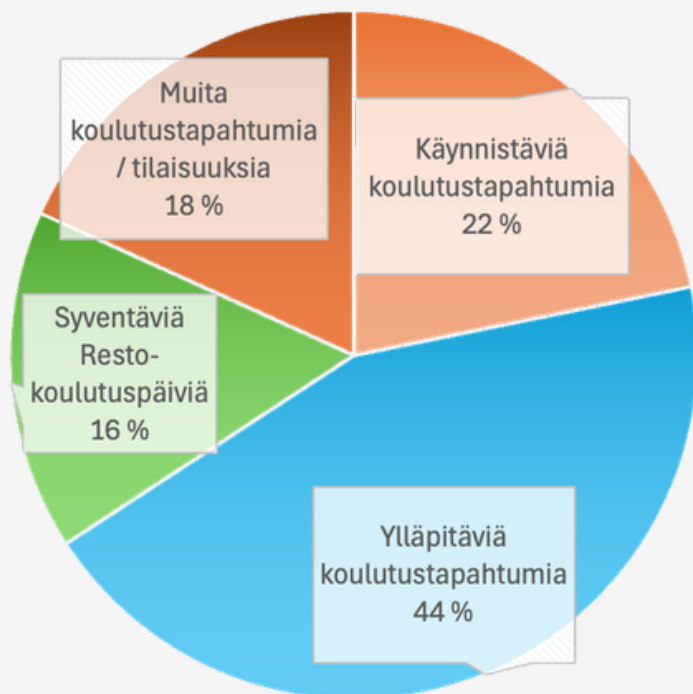
Suomen Sovittelufoorumi ry VERSO-ohjelma tuo varhaiskasvatuksen ja opetusalan ammattilaisille sekä lapsille, oppilaille ja opiskelijoille restoratiivisia kohtaamisen menetelmiä arjen toimintaan. Restoratiivinen lähestymistapa vahvistaa ja opettaa kunnioittavaa kohtaamista sekä sovittelevaa toimintakulttuuria. Restoratiivinen sovittelu tarjoaa vaihtoehtoisen ratkaisuja hakevan menetelmän käsitellä arjessa syntyviä ristiriitoja – niin lasten ja oppilaiden keskinäisiä, kuin myös oppilaiden ja aikuisten välisiä konflikteja.

VERSO-ohjelman toimintaa rahoittaa Sosiaali- ja terveys-ministeriö Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen (STEA) valmisteleman avustusehdotuksen pohjalta. Rahoitukseen liittyvät hakemukset, vuosiselvitykset ja tuloksellisuusraportointi ovat vuosittainen osa toimintaamme. Toiminnan arviointi on jatkuva osa VERSO-ohjelman kehittämistä. VERSO-ohjelman kouluttajat keräävät koulutustyön ohessa aktiivisesti kysely- ja haastattelutietoa toiminnan arvioinnin tueksi. VERSO-ohjelman koulutukset alkoivat vuonna 2001, ja vuonna 2026 ohjelma täyttää 25 vuotta.

MITÄ TEEMME?

Edistämme sovittlevaa toimintakulttuuria varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja oppilaitoksissa kouluttamalla lapsia, nuoria ja aikuisia MiniVerso-, Verso- ja Resto-toimintamallien käyttöön. Toimintamallien kautta lapset ja nuoret saavat mahdollisuuden harjoitella ristiriitojen rakentavaa ratkaisemista. Sovittleva toimintakulttuuri edistää yhteisön hyvinvointia, vahvistaa ihmissuhteita sekä tukee tunne-, vuorovaikutus- ja sovittelutaitojen kehittymistä.

Vuonna 2025 toteutimme 532 koulutusta ja muuta tapahtumaa, kuten ylläpidon tuen tapaamisia, huoltajawebinaareja sekä toiminnan ylläpitäjien ryhmätapaamisia. Lisäksi järjestimme Sopula vertaistapaamisia ja vuosittaisen valtakunnallisen Rönsy-webinaarin. Koulutusten ja tapahtumien avulla tuemme varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteisöjä sovittlevan toimintakulttuurin juurruttamisessa osaksi arkea.

Toiminnasta vastasi kymmenen asiantuntevaa kouluttajaa.

MITÄ TAVOITTELEMME?

VERSO-ohjelman toiminnan tavoitteena on restoratiivisen ajattelutavan levittäminen ja juurruttaminen yhteisöjen toimintakulttuuriin.

Osallisuus ja toimijuus

- Restoratiiviset osallisuuden menetelmät ja ihmissuhdetaitojen harjoittelu vahvistavat hyvinvointia ja ennalta-ehkäisevät konflikteja
- Omistajuus koetun kiusaamisen käsittelyssä vahvistuu: lasten ja oppilaiden kokemukset keskeinä lähtökohtana tilanteiden selvittelyissä

Turvallisuus ja oppiminen

- Turvallisuuden kokemus vahvistuu.
- Soviteltu kiusaaminen ei toistu
- Arjen konfliktit nähdään oppimistilanteina, joissa syyttämättä ja rangaistuksetta keskustellaan tunteista ja tarpeista niin, että ristiriitojen ratkaisutaidot vahvistuvat ja lapset siirtävät taitoaan myös kotiympäristöön

Käytössä ja tiedossa

- MiniVerso-, Verso- ja Resto-sovittelumallit ovat koulutusten ja ylläpitotoiminnan kautta omaksuttu ja niihin koetaan saadun riittävästi tukea ja materiaaleja
- Huoltajien tietoisuus restoratiivisesta kohtaamisesta ja sovittelutoiminnasta ja sen käytännöistä koululla tai varhaiskasvatuksessa lisääntyy

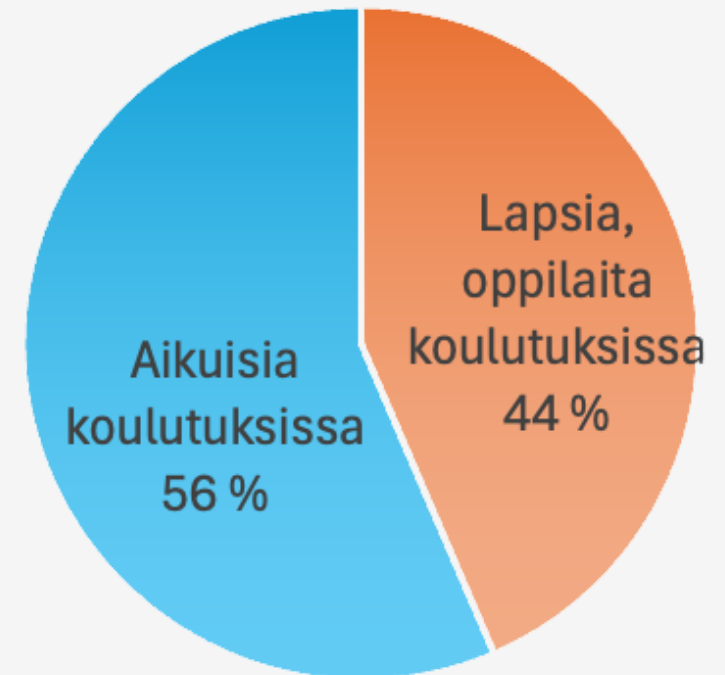
KEITÄ SAAMME KOHDATA?

Koulutuksissamme kohtasimme vuonna 2025 yhteensä 13 564 henkilöä. Osallistujista 44 % oli lapsia tai nuoria ja 56 % aikuisia.

MiniVerso-koulutuksissa kohtaamme pääosin 0–6-vuotiaita varhaiskasvatuksessa olevia lapsia.

Vertaissovittelukoulutuksissa kohtaamme yleensä 4.–9.-luokkalaisia sekä toisen asteen opiskelijoita.

Aikuisosallistajat ovat mm. varhaiskasvatuksessa tai perusopetuksessa työskenteleviä kasvattajia, opettajia, esihenkilöitä, oppilashuollon väkeä sekä nuorisotyöntekijöitä.

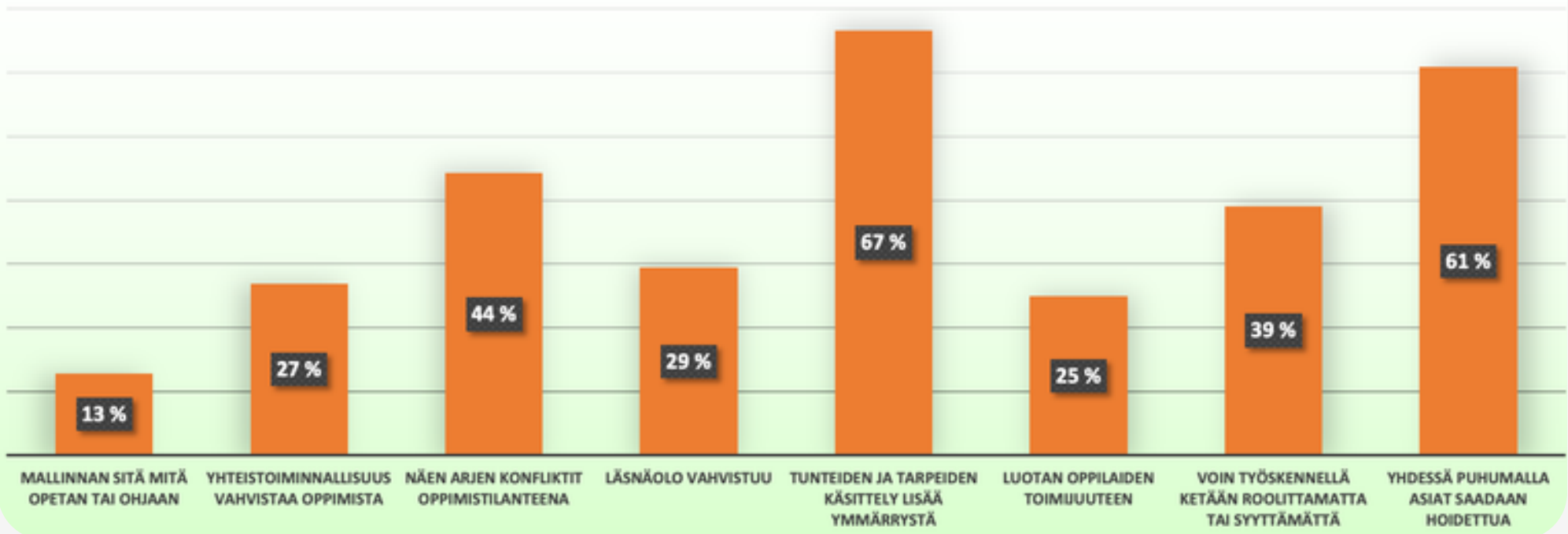
MIKÄ RESTORATIIVISUUS?

Restoratiivinen yhteisö keskittyy ihmissuhteiden luomiseen, vaalimiseen ja korjaamiseen. Toimivat ihmissuhteet ovat keskeisesti yhteydessä oppimiseen ja kehittymiseen sekä yhteisön hyvinvointiin. Hyvinvointi perustuu tavalle olla ja toimia yhdessä. Konfliktit nähdään pikemminkin hyvinvoinnin lisäämisen työkaluna, kuin pahoinvoinnin ilmentymänä. Menetelminä arjessa kuunteleva ja kunnioittava kohtaaminen, restoratiiviset piirit sekä sovittelu.

“Tämä lähestymistapa on hieno tapa toimia eri tilanteissa niin lasten, työyhteisön kuin huoltajienkin kanssa. Olen koulutuksessa saanut vahvistusta ja harjoitteita tilanteisiin miten toimia. Tämä on ollut minulle tärkeää.” (aikuinen)

RESTO-vuositolastokysely 2025

Restoratiivinen lähestymistapa on mielestäni tärkeää, koska
(valitse 3 itsellesi tärkeintä vaihtoehtoa) 156 vastaajaa

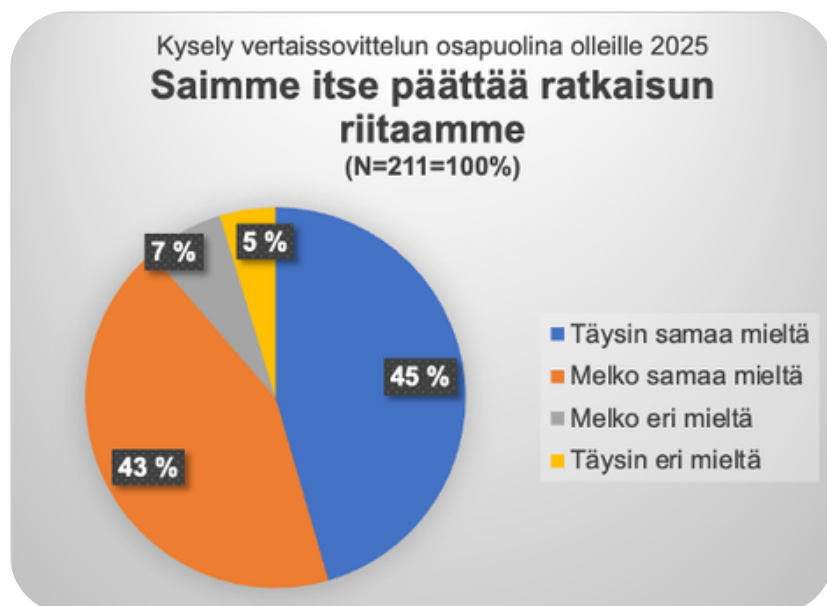

KOHTAAMISEN KULTTUURI: LAPSEN KOKEMUKSEN HUOMIOIMINEN

MiniVerso-toiminnan arvioinnin mukaan lapsen kokemuksen huomioiminen konfliktitilanteissa on lisääntynyt. Valtaosa vastaajista arvioi vaikutuksen olleen erittäin tai melko suuri. Vastaajat kokivat, että MiniVerso tukee lapsen kuulluksi tulemistä ja näkökulman huomioimista riitatilanteissa. Osallisuus on keskeinen osa sovittlevaa toimintakulttuuria.

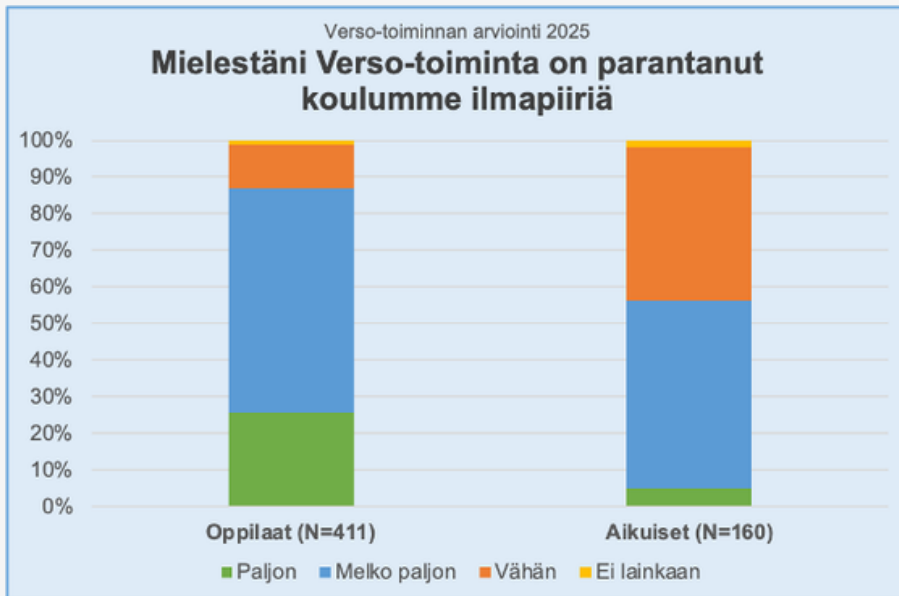
“Saan keksiä kaverin kanssa tavallaan ratkaisun riitaan, sovittelun jälkeen asiat ovat jatkuneet hyvin” (lapsi)

Kouluissa vertaissovittelun osapuolille tehdyn kyselyn mukaan suurin osa vastaajista koki saaneensa itse päättää riidan ratkaisusta. Erityisen myönteinen tulos näkyi myös MiniVersoon osallistuneiden lasten haastatteluissa, 84 % kertoi saaneensa itse keksiä ratkaisun riitaan. Sovittelu vahvistaa osapuolten osallisuutta ja mahdollisuuksia vaikuttaa riidan ratkaisuun.

KOHTAAMISEN KULTTUURI: TURVALLISUUDEN KOKEMUS

*"Oppilaat ymmärtävät
sovittelussa paljon
paremmin toisen osapuolen
tilanteen ja tunteen." (oppilas)*

Sovittelutoiminta ja muut restoratiiviset menetelmät parantavat ilmapiiriä. Kiintoisa havainto nähdään kyselytuloksissa: oppilaat kokevat Versolla olevan selkeästi suuremman myönteisen vaikutuksen ilmapiiriin kuin miten aikuiset kokevat. Tässä kirkastuu se ajatus, että Verso on nimenomaan oppilaiden oman toimijuuden areena: näemmekö me aikuiset mikä on oppilaiden mielestä merkityksellistä? 90% oppilaista kertoo tilanteen korjaantuneen sovittelun myötä: toimiva menetelmä luo turvallisuutta.

Toisinaan kohtaamme aikuisia, jotka kysyvät epäillen, voivatko oppilaat kyetä sovittelemaan, miten on turvallisuuden laita ja pitääkö sovittelijaoppilaiden puolueettomuus? Oleellisia kysymyksiä! Kyselyssä 949 Verso-sovittelun 'asiakasta' kertoi viereisen kuvan mukaisesti turvallisuuden kokemuksestaan. Lisäksi kysyttäessä puolueettomuudesta heistä 95% koki, että sovittelijat eivät olleet sovittelussa kummankaan puolella.

KOHTAAMISEN KULTTUURI: SOSIAALISTEN TAITOJEN OPPIMINEN

Oppilaiden kommenteissa korostuivat auttaminen, oppiminen ja kokemus siitä, että Versossa opituista taidoista on hyötyä myös tulevaisuudessa. Vastauksista välittyi rohkaiseva kuva siitä, että Verso-toiminnassa ei ole kyse vain riitojen ratkaisemisesta, vaan myös muiden auttamisesta, uusien taitojen oppimisesta ja omasta kasvusta.

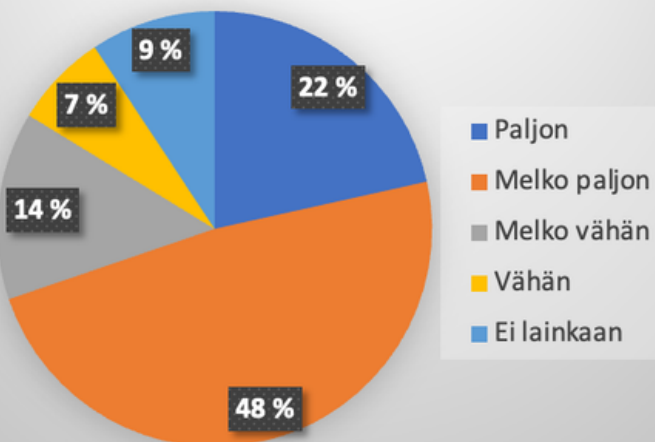
“Se on mukavaa, kun saa auttaa muita oppilaita ja oppilaat saa monipuolisesti apua riitoihin ja muihin ikäviin tapahtumiin”. (oppilas)

“Minusta on kivaa olla verso ja opin itsekin paljon riitojen selvittämisestä tulevaisuudessa. Se on hyödyksi ja minusta tulee parempi ihminen siis kiitos” (oppilas)

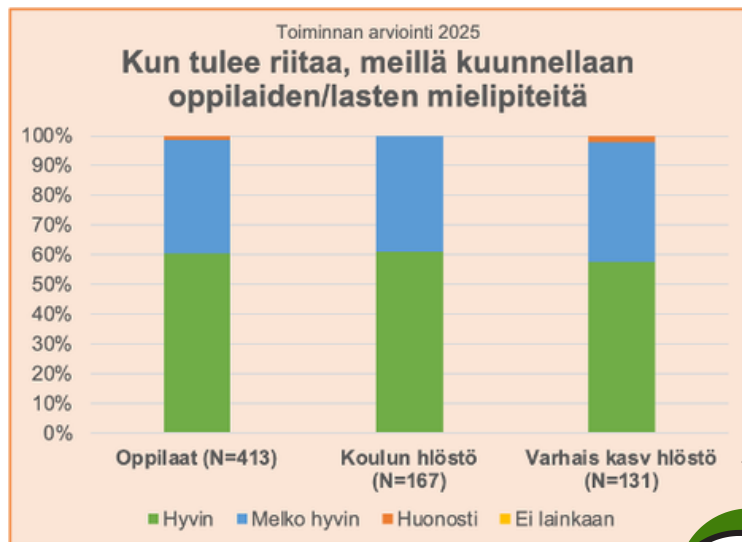
Huoltajien kokemusten mukaan MiniVerso-/ Verso-
sovittelutoiminta tukee lasten sosiaalisten taitojen kehittymistä. Valtaosa huoltajista koki, että toiminta lisää lasten sosiaalisia taitoja paljon tai melko paljon. Myös kasvattajat kertovat toiminnan vahvistavan lasten vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja osana arkea.

*“Pelkästään positiivisia kokemuksia. Kumpi oppisin vanhempanakin lisää tästä.”
(huoltaja)*

**Huoltajat: Mielestäni MiniVerso-/Verso-
sovittelutoiminnan myötä sosiaaliset taidot
lisääntyvät (N=172=100%)**

KOHTAAMISEN KULTTUURI: KUULLUKSI TULEMINEN

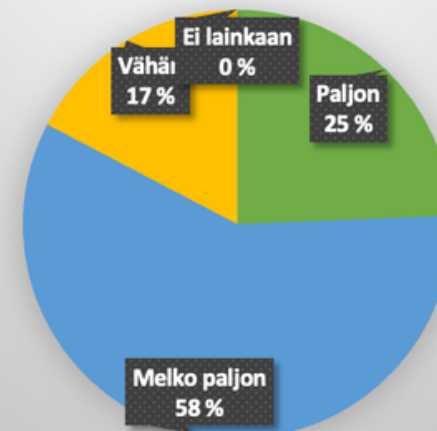
Kyselyissämme käy ilmi, että lasten ja nuorten kuulluksi tuleminen sovittelevissa yksiköissä toteutuu hyvin. On erityisen huomion ja ilon aihe, että näin kokivat aikuisten ohella myös oppilasvastaajat. Valtaosa kaikista vastaajista koki, että riidan tullen lasten ja nuorten mielipiteitä kuunnellaan hyvin tai melko hyvin. Oppilaiden näkökulmasta konfliktitilanteen selvittely koetaan sitä myönteisemmin, mitä paremmin he kokevat tullessa kuulluiksi.

*"Kun saa ensin itse kertoa,
niin sydämeen mahtuu
sitten valoa."
(oppilas)*

Restoratiivisuuden yhtenä kulmakivenä on ajatus siitä, että jokaisella on ainutlaatuinen arvokas näkökulmansa. Kun kuulluksi tulemista vahvistetaan, erilaisistakin näkemyksistä on mahdollista rakentaa ymmärrystä ja sopua. Kyselyssä 156 restoratiivisten menetelmien käyttäjää kertoi, että restoratiiviset menetelmät ovat vahvistaneet kuulluksi tulemista paljon tai melko paljon.

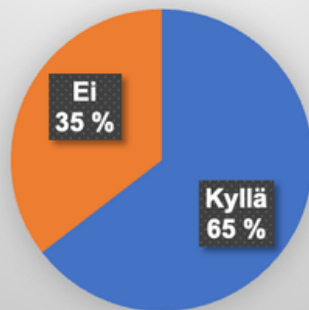
RESTO-vuosittelastokysely 2025

Restoratiiviset menetelmät ovat vahvistaneet kuulluksi tulemista ryhmässäni (N=156=100%)

KOHTAAMISEN KULTTUURI: OPITUT TAIDOT NÄKYVÄT ARJESSA

MiniVerso lasten haastattelut 2025
**Oletko sovitellut riitoja kotona
tai jossain muualla kuin
päiväkodissa?**
(N=158)

Erityisen ilahduttavaa on, että päiväkodissa opitut sovittelutaidot siirtyvät lasten mukana myös muihin arjen ympäristöihin. Yli puolet lapsista kertoi sovitelleensa riitoja myös kotona tai muualla kuin päiväkodissa, mikä kertoo taitojen juurtumisesta osaksi lasten arkea.

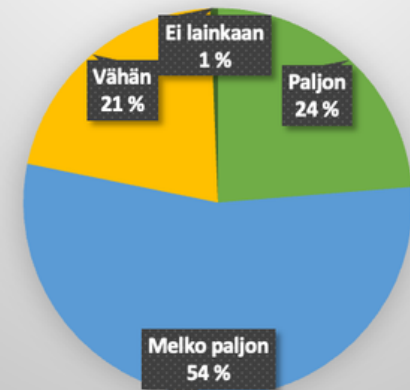
*“Ihanasti MiniVersoa lapset käyttävät jopa itsenäisesti päiväkodissa ja puhuvat siihen liittyvillä sanoilla.”
(aikuinen)*

RESTO-koulutuksen käyneiden vastaukset osoittavat, että restoratiiviset menetelmät ovat löytäneet paikkansa ryhmien arjessa: peräti 78 % vastaajista arvioi niiden vahvistaneen vuorovaikutusta paljon tai melko paljon. Lisäksi heistä 92% arvioi, että restoratiivinen lähestymistapa on tukenut omaa työtä paljon tai melko paljon.

VERSO

“Resto koulutus oli hyvä ja antoi eväitä elämään muutenkin.”

RESTO-vuosilastokysely 2025
**Restoratiiviset menetelmät ovat
vahvistaneet vuorovaikutusta
ryhmässäni (N=156)**

TOTEUTUUKO RESTORATIIVISUUS?

Kolme tärkeää restoratiivisuuden kulmakiveä sekä niihin liittyviä koulutettujen restoratiivisten toimijoiden kommentteja polmittuna ylläpidon tuen tapaamisista ja toiminnan arvioinnin kyselyistä.

Syyttämättä työskentely

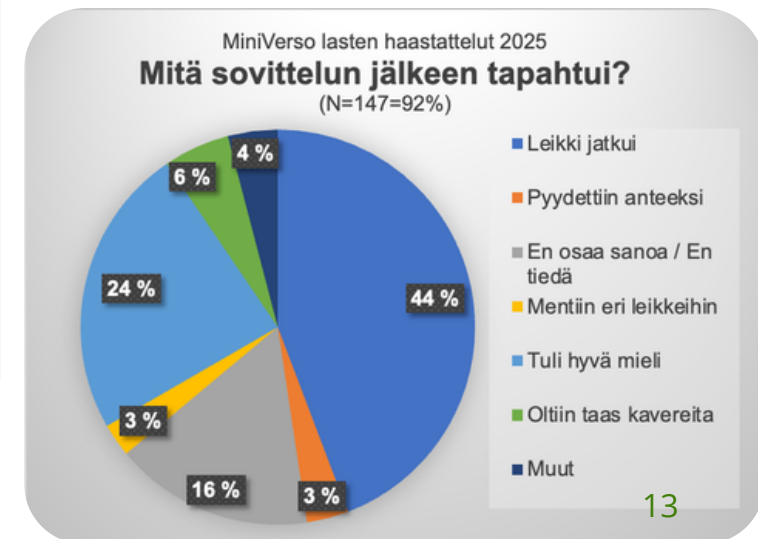
- *“Syyllisten etsintä on vähentynyt sekä aikuisten, että lasten silmissä”*
- *“Lapset ovat oppineet selvittämään tilanteita ilman syyttelyä”*
- *“Rakastan ristiriitojen sovittelua lasten kanssa ja erityisesti sitä, ettei ketään syyllistetä. Se tuntuu olevan lapsille tärkeää”*

Osallisuus

- *“Konfliktit lasten kanssa vähentynyt. He ovat ottaneet toimijuuden itselleen”*
- *“Halusimme lisätä osallisuuden mahdollisuuksia koulussamme ja Verso on vastannut tähän tarpeeseen niin sovittelijoiden kuin sovitteluun osallistuneiden näkökulmasta”*
- *“Verso täydentää oppilaiden osallisuutta tukevia käytänteitä”*

Ihmissuhteen korjaaminen

- *“Käyttäytyminen on muuttunut enemmän yhteisöllisyydeksi. He myös huomioivat enemmän toisia”*

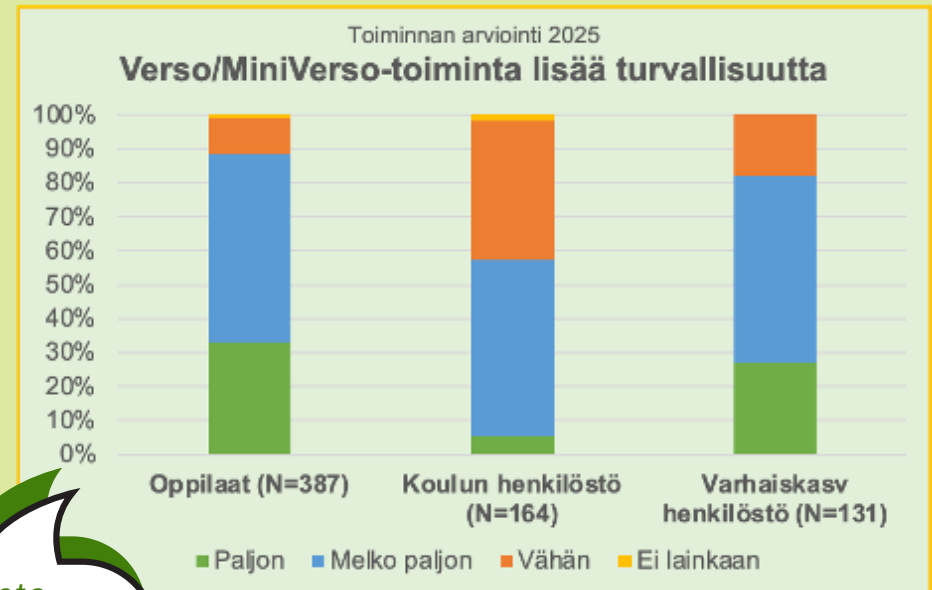
YHTEENVETO

VERSO-ohjelman koulutuksia toteutettiin vuonna 2025 edelleen runsaasti ja tuloksellisesti - jo 25 vuoden kokemuksella. Osallistujina oli sekä lapsia että aikuisia. Toiminnan myötä ilmapiiri on parantunut, sekä lasten ja oppilaiden oma kokemus on huomioitu entistä paremmin. Sovitteleva taito on siirtynyt myös koti- ja vapaa-ajan ympäristöihin. Restoratiiviset menetelmät vahvistavat ihmissuhteita ja rakentavaa vuorovaikutusta yhteisöissä.

Rahoittaja STEA on arvioinut toimintamme tuloksellisuuden erittäin hyväksi.

Sekä oppilaat että koulun ja varhaiskasvatuksen henkilöstö kokee toiminnan lisäävän turvallisuutta.

*"Tykkään versosta
koska lapset ja nuoret
oppivat auttamaan"
(oppilas)*

KATSE TULEVAAN

Jatkamme

- Restoratiivisen ajattelutavan ja menetelmien levittämistä lasten ja nuorten yhteisöihin
- Moninaisia keinoja tukea koulutettujen yksiköiden restoratiivista toimintaa
- Verkostoitumista eri sovittelutoimijoiden kanssa
- Lapsen äänen merkityksen korostamista
- Lasten oikeuksien vahvistamista ja osallisuuden edistämistä

KIITOKSET KUULUVAT

VERSO-ohjelma haluaa lämpimästi kiittää kaikkia mukana kulkeneita lapsia, nuoria, varhaiskasvatuksen ja opetuksen ammattilaisia sekä huoltajia.

Restoratiivista toimintakulttuuria rakennetaan yhdessä. Jokainen arvostava kohtaaminen, keskustelu ja sovittelu vahvistaa turvallisempaa ja osallistavampaa arkea.

Kiitos, että rakennatte sitä kanssamme!

Kohtaamisiin!

www.sovittelu.com/vertaissovittelu/